

MODUN 5

KỸ THUẬT THUYẾT TRÌNH, GIẢI THÍCH

Mục tiêu

Kết thúc module này bạn có khả năng:

- áp dụng hiệu quả các kỹ thuật thuyết trình/giảng bài trong đào tạo người lớn.

Yêu cầu

Kết thúc Module T2: “*Tìm hiểu đặc điểm người học người lớn*”

Phương pháp

- Tự học để xác định các kỹ thuật thuyết trình/giảng bài.
- Thực hành các kỹ thuật thuyết trình/giảng bài áp dụng trong đào tạo người lớn.
- Tự kiểm tra đánh giá

Phương tiện-Tài liệu

- Module T5: “*Các kỹ thuật thuyết trình/giảng bài trong đào tạo người lớn*”

Hoạt
động
học tập

1. Mô tả các yêu cầu và kỹ thuật thuyết trình và giảng bài cơ bản trong đào tạo người lớn.
2. Thực hành các kỹ thuật thuyết trình/giảng bài cơ bản
3. Tự kiểm tra đánh giá

1. Bạn cần gì để bài giảng của mình thành công?

Một bài thuyết trình, giải thích được coi là đạt yêu cầu nếu thông qua nó học viên nhận thức và hiểu đúng vấn đề, nội dung, khái niệm, qui trình v.v mà giảng viên muốn truyền đạt.

Để bài thuyết trình, giải thích đạt yêu cầu, bạn cần:

1. Nắm vững cấu trúc bài giảng (các bước và nội dung).
2. Làm chủ được giọng nói, dáng điệu.
3. Làm chủ được thời gian bài học
4. Biết nêu vấn đề và đặt câu hỏi
5. Biết sử dụng thiết bị dạy học

GHI NHỚ

- “Năng lực trình bày một tư tưởng cũng quan trọng gần như chính bản thân tư tưởng ấy” (*Bernard Baruch*).
- Giọng nói thuyết phục của bạn trước học viên phụ thuộc nhiều vào niềm tin và kiến thức của bạn vào những điều bạn sẽ trình bày.

1 Cấu trúc bài giảng

Một bài học thông thường, giống như một bài văn *thường* có mở bài, thân bài và kết luận.

Các mục tiêu bài học cần rõ ràng và có thể mô tả, đo đếm, quan sát được.
Ví dụ: “kết thúc bài học học viên phải tự giải thích được nguyên nhân dẫn tới hư hỏng mặt đường”

Các nội dung mới có thể là khái niệm, mô tả công cụ các bước tiến hành, v.v.
Ví dụ, giảng viên liệt kê các hư hỏng mặt đường; giới thiệu hư hỏng qua phim, tranh vẽ; gợi ý và hỗ trợ học viên phát hiện các nguyên nhân; mô tả các nguyên nhân dẫn tới hư hỏng mặt đường.

*Ví dụ: tóm tắt các hư hỏng và nguyên nhân dẫn tới hư hỏng.
Kiểm tra tiếp thu của học viên qua hỏi-đáp
Nhận xét về kết quả học tập của học viên*

2 Lỗi chủ giọng nói, dáng điệu

☞ Khi trình bày hoặc giảng bài, bạn cần tạo ra sự phù hợp giữa lời nói, ngữ điệu và cử chỉ, điệu bộ. Mức độ phù hợp cùng với sự nhiệt tình của bạn thể hiện trong giọng nói với sự sôi nổi, hoạt bát trên nét mặt và cơ thể sẽ quyết định kết quả trình bày.

3 điều

**làm cho việc trình bày trở nên
hấp dẫn và lôi cuốn**

1. Giọng nói

Những yêu cầu đối với giọng nói:

- Âm lượng phải rõ ràng, đủ nghe, phát âm đúng.
- Lên xuống giọng, tránh nói giọng đều đều đơn điệu
- Thay đổi tốc độ nói phù hợp
- Dừng lại sau mỗi ý, mỗi đoạn ngắn tránh những từ đệm ê a

2. Cử chỉ, điệu bộ

Những yêu cầu đối với cử chỉ, điệu bộ:

- Tư thế phải ngay ngắn và thoải mái
- Cử chỉ, điệu bộ cần tự nhiên, ngẫu hứng và không cứng nhắc.
- Ăn mặc thích hợp
- Qua ánh mắt thiết lập mối quan hệ thân thiện với học viên. Chậm rãi nhìn lướt từng khu vực học viên.
- Vẻ mặt cần thể hiện sự nhiệt tình, tin tưởng, tươi vui.
- Vận động cơ thể một cách uyển chuyển và tự nhiên, không vội vàng, nhanh nhẩu hay giật cục.

3. Kiểm soát sự căng thẳng

Để giải toả được sự căng thẳng, bạn cần:

- Cần sự chuẩn bị chu đáo cho buổi học
- Hãy mở đầu một cách tốt nhất có thể được, mấy phút đầu tiên có thể giúp nhiều cho giảng viên giảm được sự căng thẳng
- Hãy coi học viên như những người bạn
- Hãy sử dụng các phương tiện trực quan nếu có thể.
- Nên ghi các điểm cốt yếu/ khái quát vào khổ giấy to để có thể nhìn lướt nhanh lúc cần thiết.

3

Làm chủ thời gian bài giảng

*Ngay cả những giảng viên có kinh nghiệm cũng vẫn bị “cháy giáo án”.
Biện pháp phòng ngừa tốt nhất là:*

- **Chuẩn bị kỹ càng bài giảng**
- **Luyện tập và dạy thử trước khi dạy thật**
- **Phân bổ thời gian tương đối, ví dụ, đối với giờ dạy lý thuyết (45 phút) có thể qui định 5 phút giành cho “Mở bài”, 35 phút cho “Thân bài” và 5 phút cho “Kết luận”**
- **Lường trước các tình huống dẫn tới “cháy giáo án” như học sinh thắc mắc, sự cố thiết bị v.v.**

4

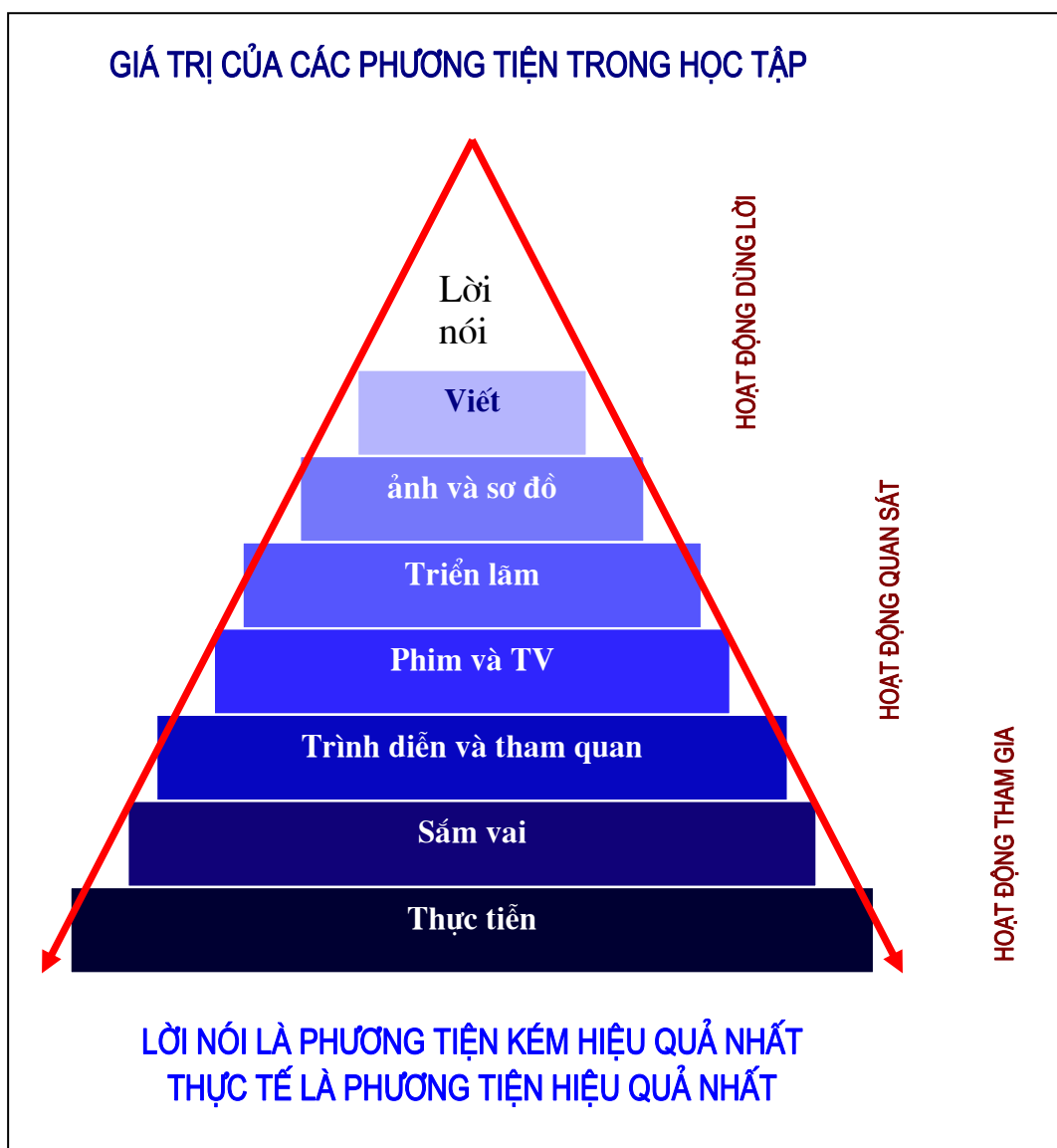
Nêu vấn đề và đặt câu hỏi

Nêu vấn đề trong giờ học cũng như các kỹ thuật đặt câu hỏi giúp bạn rất nhiều trong việc nâng cao chất lượng đào tạo/bài giảng.

- **Hãy nêu và gọi mở vấn đề mọi lúc, mọi nơi để học viên được thể hiện kinh nghiệm và kiến thức của mình và tham dự vào quá trình học tập.**
- **Khi hỏi học viên, bạn nên bắt đầu từ câu hỏi thật dễ để học viên “khởi động” làm quen.**
- **Khi hỏi hãy giành thời gian, dù ít, để học viên suy nghĩ trước khi yêu cầu học viên trả lời.**
- **Câu hỏi càng ngắn càng tốt**
- **Tránh những câu hỏi đa nghĩa**

5 Sử dụng phương tiện, thiết bị dạy học

☞ Không có các phương tiện, thiết bị dạy học tồi. Tuy nhiên, hiệu quả do các thiết bị mang lại có khác nhau. Tham khảo Sơ đồ dưới:

☞ Hãy vận dụng 3 nguyên tắc sử dụng phương tiện, thiết bị dạy học:

**Đúng lúc
Đúng chỗ
Vừa liều lượng**

🕒
Mách
nước

Để nắm vững việc sử dụng hiệu quả phương tiện, thiết bị dạy học bạn cần tìm hiểu môđun T3 “*Sử dụng hiệu quả, phương tiện dạy học*”

Gợi ý đối với giảng viên SEACAP 11

- 1. Bố trí giải lao thường xuyên.**
- 2. Thay đổi phương pháp dạy học sau mỗi 20 phút.**
- 3. Lôi cuốn học viên tích cực tham gia vào bài học.**
- 4. Để học viên cảm nhận là người trong cuộc.**
- 5. Những điều được hiểu sẽ nhớ lâu hơn những điều chỉ thuộc lòng.**
- 6. Thực hành chia nhiều giai đoạn sẽ hiệu quả hơn tập trung vào một giai đoạn.**
- 7. Những điểm trình bày lúc đầu và lúc cuối được nhớ tốt hơn là nằm ở quãng giữa.**
- 8. Học viên biết rõ lợi ích sẽ thúc đẩy việc học tập hơn.**

Hãy vận dụng những kiến thức của bạn thu được qua các nội dung dưới đây trong một bài giảng gần nhất:

- ① Nắm vững cấu trúc bài giảng.
 - ② Làm chủ được giọng nói, dáng điệu.
 - ③ Làm chủ được thời gian bài học
 - ④ Biết nêu vấn đề và đặt câu hỏi
 - ⑤ Biết sử dụng thiết bị dạy học
- Ghi chép những thay đổi về các kết quả đạt được và phản hồi của học viên và điều chỉnh cách thức dạy học cần thiết.

1. Hãy điền tiếp vào các chỗ trống nhằm hoàn chỉnh những yêu cầu cần thiết cho bài giảng lôi cuốn và đạt kết quả

Những yêu cầu đối với giọng nói:

- Âm lượng phải rõ ràng,
- Lên xuống giọng, tránh nói giọng đều đều đơn điệu
- Thay đổi nói phù hợp
- Dừng lại sau mỗi ý, mỗi đoạn ngắn tránh những từ đệm ê a

Những yêu cầu đối với cử chỉ, điệu bộ:

- Tư thế phải ngay ngắn và thoải mái
- Cử chỉ, điệu bộ
- Ăn mặc thích hợp
- Qua ánh mắt thiết lập mối quan hệ thân thiện với học viên. Chậm rãi nhìn lướt từng khu vực học viên.
- Vẻ mặt cần thể hiện
- Vận động cơ thể một cách uyển chuyển và tự nhiên, không vội vàng, nhanh nhẩu hay giật cục.

Để giải tỏa được sự căng thẳng, bạn cần:

- Cần sự chuẩn bị cho buổi học
- Hãy mở đầu một cách tốt nhất có thể được, mấy phút đầu tiên có thể giúp nhiều cho giảng viên giảm được sự căng thẳng
- Hãy coi học viên như những người bạn
- Hãy sử dụng các trực quan nếu có thể.
- Nên ghi các điểm cốt yếu/ khái quát vào khổ giấy to để có thể nhìn lướt nhanh lúc

Đạt

Chưa Đạt

2. Bạn hiểu sử dụng phương tiện, thiết bị **đúng lúc**, **đúng chỗ** và **vừa liều lượng** là thế nào?

Đạt

Chưa Đạt